

Roll No.

Total Pages : 7

473/MH

C-2050

TOURISM MANAGEMENT

Paper-II

Semester-VI

Time Allowed : 2 Hours] [Maximum Marks : 75

Note : Attempt any **four** questions. All questions carry equal marks.

1. Explain the different steps to be undertaken in Planning with respect to tourism sector.
2. Explain the nature and functions of financial management. Highlight the importance of financial management in tourism sector.

3. Describe the different short-term sources of finance.
4. Why is there a need for Tourism policy? Critically evaluate the existing tourism policy and plans of India.
5. Explain, in detail, the scope of Indian tourism market.
6. Explain the different functions of marketing with suitable examples in context with tourism market.
7. Discuss the marketing strategies for promoting a tourist destination citing suitable examples.
8. Define market segmentation. Why market segmentation is required? Explain, in detail, the concept of market segmentation on the basis of demographics.

9. Write short notes on :

1. Unplanned tourism development
2. Adventure sports
3. Himachal Pradesh as a tourist destination for adventure sports
4. Importance of Environment Planning in tourism sector
5. Role of advertising in tourism promotion
6. Lakshadweep as an important tourist destination
7. Long-range planning
8. Planning premises
9. Working capital.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

1. ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸੈਕਟਰ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਦਮ ਚੁਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ?
2. ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਉੱਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ।
3. ਵਿੱਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਘੂ-ਕਾਲੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

4. ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਨੀਤੀ ਦੀ ਕਿਉਂ ਲੋੜ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਰਤਮਾਨ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।
5. ਭਾਰਤੀ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਸਕੋਪ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
6. ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਢੁਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਢੁਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

8. ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਭਾਜਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਜਨ-ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
9. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 1. ਯੋਜਨਾ ਰਹਿਤ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਵਿਕਾਸ
 2. ਸਾਹਸਪੂਰਨ ਖੇਡਾਂ
 3. ਸਾਹਸਪੂਰਨ (Adventure) ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
 4. ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਦਾ ਮਹੱਤਵ

5. ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿਗਿਆਪਨਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ
6. ਲਕਸ਼ਦੀਪ - ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ
7. ਲੰਬੀ-ਅਵਧੀ ਪਲਾਨਿੰਗ
8. ਪਲਾਨਿੰਗ ਪ੍ਰੈਮਿਸਿਜ਼
9. ਵਰਕਿੰਗ (ਕੰਮ ਚਲਾਉ) ਪੂੰਜੀ।